

соціальної, правової та оборонної інфраструктури і майже безперервну інфляцію;

– наявність різноманітних форм власності. Одночасне їхнє існування є об'єктивною необхідністю, що породжує протиріччя понять «державне» та «приватне», оскільки формується відношення до державної власності як до «нічийної»;

– структурна та економічна кризи, які ускладнюють ситуацію на ринку праці, що, своєю чергою, викликає сплески малого підприємництва, недостатню зайнятість працівників на підприємствах і самостійну зайнятість;

– систематичні невивплати заробітної плати, що стають живильним середовищем для інтенсивного зростання тіньових відносин;

– використання своїх здібностей не повною мірою, споживацькому підході дожиття;

– внутрішня міграція з провінцій у великі міста та вимушена внутрішня міграція з депресивних регіонів. До того ж, поселення мігрантів часто стають анклавом тіньової економіки.

Отже, розвиток тіньової економіки обумовлений не лише переходом національної економіки на ринкові рейки, а й спадковими чинниками розвитку України в складі Радянського Союзу.

Література:

1. Гришова І.Ю. Корупційні ризики та зарубіжна методологія їх оцінки в системі економічної безпеки / І.Ю. Гришова., О.О. Красноручський // Проблеми і перспективи економіки та управління : науковий журнал / Черніг. нац. технол. ун-т. – Чернігів : Черніг. нац. технол. ун-т, 2015. – № 4 (4). – С. 40-46.

2. Наумов О.Б. Інституційні детермінанти й стратегічні напрями економічного розвитку національного господарства / І.Б. Жилияєв, О.Б. Наумов, Л.М. Наумова // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2016. – № 5. – С. 89-95.

Коверза Вікторія Семенівна,
*кандидат економічних наук, доцент,
Інститут гостинності та бізнесу
Донецького університету економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського (м. Кривий Ріг)*

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Дефіцит бюджету, скорочення доходів та видатків державного бюджету на реалізацію масштабних проектів не дозволяє здійснити модернізаційні перетворення в економіці та потребує пошуку додаткових джерел фінансування. В сучасних умовах набуває актуальності питання дослідження державно-приватного партнерства в контексті забезпечення модернізації економіки.

Вагомий внесок у розвиток теорії і практики партнерської взаємодії держави і бізнесу внесли вітчизняні та зарубіжні науковці: А. Акинтос, О. Амоша, М. Бек, Н. Бондар, В. Варнавський, М. Вілісов, О. Вінник, М. Геддс, К. Грив, Дж. Делмон, М. Дерябіна, М. Джеррард, І. Запатріна, Е. Кляйн, В. Ляшенко, В. Маргасова, І. Нейкова, І. Новікова, П. Розенау, Е. Савас, О. Сімсон, Л. Тараш, Г. Тесман, О. Тур, К. Хардкасл, К. Хлебніков, Г. Ходж, П. Шилепницький, Г. Яшева та інші. Однак недостатньо уваги приділено питанням застосування державно-приватного партнерства у процесах модернізації економіки. Необхідність теоретичного обґрунтування і розвитку відповідних науково-методичних підходів та інституціонального забезпечення щодо розвитку державно-приватного партнерства для забезпечення модернізації економіки обумовила актуальність теми, визначила мету дослідження.

За своєю економічною природою державно-приватне партнерство є результатом якісної зміни державного втручання в економіку, породженого процесами становлення і розвитку глобальної економіки, посилення ролі одного із теоретичних уявлень про економічну роль держави – ліберальної економічної теорії. Як економічна категорія державно-приватне партнерство є сукупністю відносин права власності, фінансово-економічних, організаційно-управлінських і правових відносин, які складаються між державою і приватним партнером у межах моделей фінансування, відносин власності й управління з приводу участі у системі узгоджених видів діяльності зі створення цінності, які утворюють множину форм державно-приватного партнерства і є основою для обрання конкретної схеми (рис. 1) взаємовідносин між партнерами для реалізації окремого проекту.

Державно-приватне партнерство виступає як ефективний інструмент державного регулювання тільки в разі створення умов конкуренції між суб'єктами приватного сектору за право участі в конкретному проекті ДПП [1].

Державно-приватне партнерство (ДПП) сьогодні визначають як один із ключових механізмів реалізації політики модернізації економіки України, вирішення важливих соціально-економічних проблем. Висока ефективність ДПП, як механізму взаємодії держави та бізнесу, доведена досвідом багатьох країн світу [2].

Слід звернути увагу на основні бар'єри, які обмежують розвиток ДПП в Україні. Серед них можна виокремити такі: недосконале нормативне й інституціональне забезпечення; брак політичної волі; нестачу стандартних, простих і прозорих процедур проведення конкурсу для проектів ДПП, а також визначення пріоритетних сфер для їх реалізації; нестабільне законодавство щодо залучення прямих іноземних інвестицій [2].

Визначено основні функції, які може виконувати ДПП в Україні, а саме: надання органам влади можливості зосередитися на основних функціональних питаннях; сприяння поліпшенню управління державними активами; сприяння підвищенню якості надання послуг унаслідок упровадження інновацій [2].

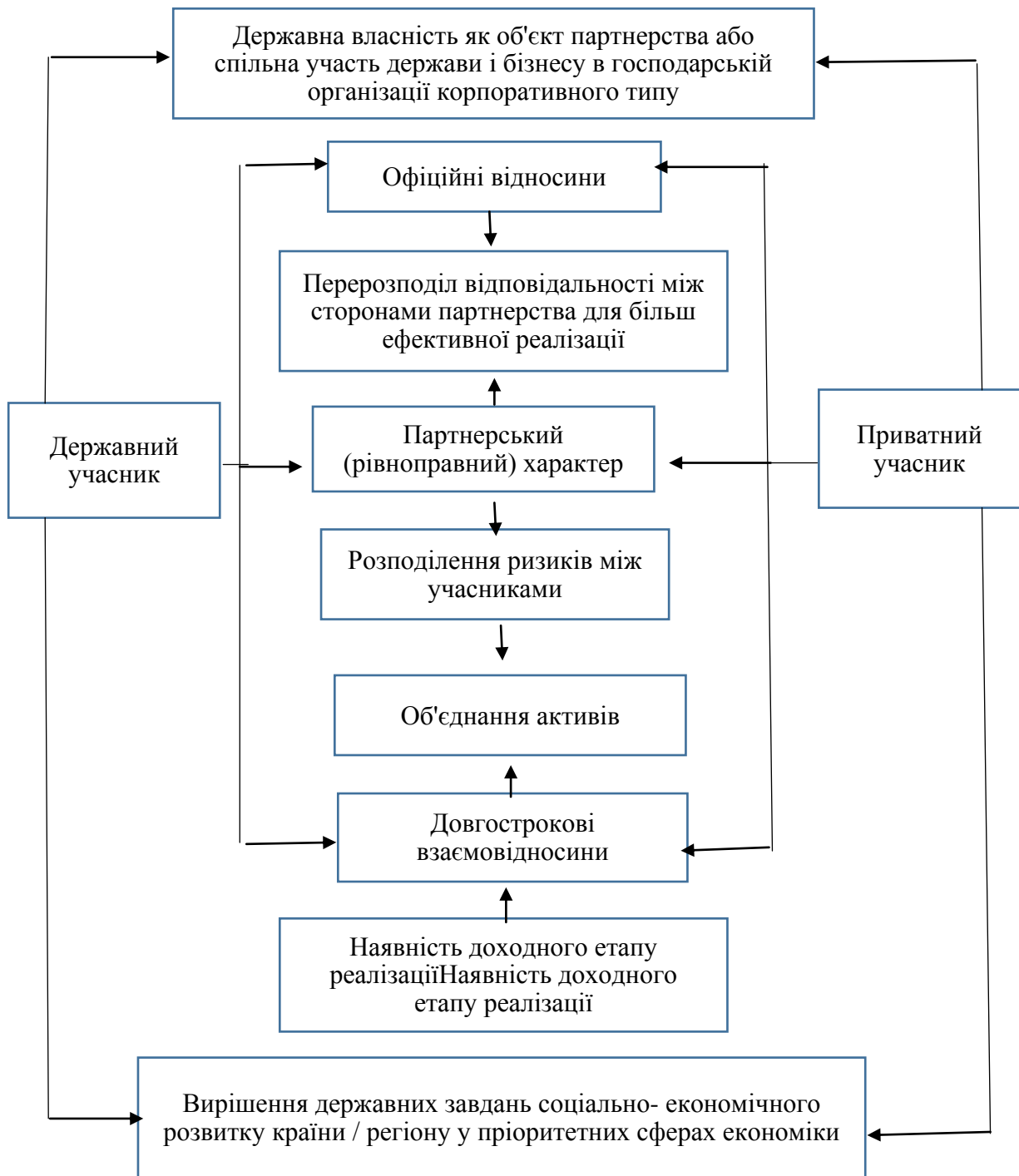

Рис. 1. Складові економічного змісту державно-приватного партнерства

Найбільш впливовим бар'єром, що стримує і обмежує розвиток ДПП, є недосконале нормативне й інституціональне забезпечення. Серед основних функцій, які може виконувати ДПП в державі, потрібно виділити сприяння підвищенню якості надання послуг унаслідок запровадження інновацій. Одним із напрямів розвитку бізнесу і формування ДПП між владою та бізнесом є створення вільних економічних зон на території нашої держави. Крім цього, перспективним напрямом створення вільних економічних зон для малого та середнього бізнесу є розвиток «зеленого» туризму.

Щодо практики впровадження ДПП в Україні, то варто відзначити, що воно знаходиться на досить ранній стадії становлення. Сьогодні існує багато проблем, які перешкоджають розвитку державно-приватного партнерства у Україні, основними з яких є:

1) відсутність досвідчених кадрів, які могли б рухати державно-приватне партнерство – як з боку бізнесу, так і держави;

2) відсутність проектів, привабливих і відповідних до вимог банків (bankable projects);

3) неготовність приватного сектору: невелика кількість приватних операторів у вкрай невеликій кількості секторів. Сприйняття в середовищі українського бізнесу державно-приватного партнерства і концесій як проектів із вкрай високими ризиками й низькою прибутковістю, невизначеністю щодо майбутніх умов;

4) неготовність органів влади до партнерських відносин і реалізації проектів державно-приватного партнерства;

5) прогалини й обмеження законодавства (зокрема, концесійного), відсутність правозастосовної практики;

6) недостатня регіональна активність в ініціюванні проектів та їх виконанні;

7) неготовність інвестувати в довгострокові проекти й ін.

Слід також відзначити, що реалізація проектів, які ґрунтуються на взаємодії органів влади і бізнесу, – це важливий крок на шляху усунення інфраструктурних обмежень зростання, створення нових або модернізації (технічного, технологічного оновлення) існуючих виробництв, формування нових центрів зростання з метою підвищення рівня соціально-економічного розвитку регіонів, розширення спектра і підвищення якості послуг.

При всій важливості прийнятих урядом заходів, можна констатувати, що процес створення і використання механізмів ДПП в Україні, а також діалог держави і бізнесу з цього питання тільки розпочаті. Потрібна активізація процесів у цьому напрямі. Основним завданням державної влади і бізнесу залишається вироблення конкретних процедур застосування розглянутих інструментів взаємодії.

Література:

1. Петрова І.П. Державно-приватне партнерство у забезпеченні модернізації економіки / Петрова І.П. // Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – Економіка та управління національним господарством; кер. роботи Залознова Ю.С. – Інститут економіки промисловості Національної академії наук України, Київ, 2016 – 28 с.

2. Сиченко В., Мареніченко В. Механізми реалізації державно-приватного партнерства у сфері малого та середнього бізнесу / Сиченко В., Мареніченко В. // Вісник Дніпропетровського державного аграрно – економічного університету. – 2015. № 1 (33) – С. 162-165. ISSN: 2413-4899.

3. Щодо розвитку державно-приватного партнерства як механізму активізації інвестиційної діяльності в Україні. Аналітична записка [Електронний ресурс] // Національний інститут стратегічних досліджень при Президенті України [сайт]. – Електронні дані. Київ. – Режим доступу: [<http://www.niss.gov.ua/articles/816/>].